

Sygn. akt VU 381/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 marca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku E. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania E. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 7 marca 2016 r. sygn. (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje E. M. prawo do emerytury poczynając od dnia 16 lutego 2016 roku,**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz E. M. kwotę 180,00 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt V U 381/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 marca 2016 roku, znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił E. M. prawa do emerytury z uwagi na brak wymaganego stażu 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dnia 1 października 1979 roku do dnia 8 czerwca 1990 roku w Przedsiębiorstwie (...) w B., ponieważ na podstawie posiadanej dokumentacji nie można w ocenie ZUS ściśle określić charakteru wykonywanej pracy, a stanowisko monter konstrukcji stalowych nie znajduje potwierdzenia w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

W odwołaniu z dnia 11 kwietnia 2016 roku E. M. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury. Wnioskodawca wskazał, że w okresie od dnia 1 października 1979 roku do dnia 8 czerwca 1990 roku pracował na stanowisku montera konstrukcji stalowych na wysokości, pomimo iż w świadectwie pracy nie zostało to wprost określone.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powielając argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Na rozprawie w dniu 3 marca 2017 roku ubezpieczony wniósł o zaliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów od dnia 1 października 1979 roku do dnia 17 listopada 1980 roku, od dnia 27 listopada 1981 roku do dnia 17

września 1989 roku oraz od dnia 18 grudnia 1989 roku do dnia 8 czerwca 1990 roku, to jest okresów zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w B., z wyłączeniem okresów wykonywania prac na budowach eksportowych w Libii i NRD.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca E. M., urodzony dnia (...), złożył w dniu 16 lutego 2016 roku wniosek o przyznanie emerytury. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 akt emerytalnych)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący posiada ponad 25-letni staż ubezpieczeniowy i niekwestionowany przez ZUS okres zatrudnienia w warunkach szczególnych w wymiarze 7 lat, 5 miesięcy i 1 dnia. Do pracy w warunkach szczególnych organ rentowy zaliczył okres zatrudnienia wnioskodawcy w (...) S.A. w B. w okresie od dnia 11 czerwca 1990 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku (pomniejszony o okres zwolnienia lekarskiego) na stanowisku montera młynów węglowych.

(okoliczności niesporne)

W okresie od dnia 1 października 1979 roku do dnia 8 czerwca 1990 roku ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) – Zakład (...) w B.. W świadectwie pracy pracodawca ubezpieczonego wskazał, że w okresie zatrudnienia zajmował on stanowisko montera konstrukcji stalowych i pracował na budowach eksportowych w okresie od dnia 18 listopada 1980 roku do dnia 18 listopada 1981 roku w Libii oraz w okresie od dnia 18 września 1989 roku do dnia 17 grudnia 1989 roku w NRD. Ze świadectwa pracy wynika też, że wnioskodawca w czasie zatrudnienia ukończył podstawowy kurs spawania łukowego i uzyskał dyplomy mistrza w zawodach: montera konstrukcji żelbetowych, ślusarza i montera konstrukcji stalowych.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 7 czerwca 1990 roku, k. 4 akt o kapitał początkowy)

W dniu 1 października 1979 roku wnioskodawca zawarł z B. – (...) Kombinatem (...) w B. umowę o pracę na czas nieokreślony. Pracodawca powierzył wnioskodawcy stanowisko montera konstrukcji stalowych w oddziale (...) (...). Zatrudnienie wnioskodawcy na ww. stanowisku pracodawca potwierdzał kolejnymi angażami. Z dniem 1 stycznia 1989 roku ubezpieczony został przeszerogowany do oddziału (...) 12. Natomiast z dniem 1 czerwca 1989 roku pracodawca powierzył wnioskodawcy stanowisko montera konstrukcji żelbetowych w oddziale (...) (...). Z dniem 1 sierpnia 1989 roku pracodawca ponownie powierzył ubezpieczonemu stanowisko montera konstrukcji stalowych w oddziale (...) (...). Z dniem 31 stycznia 1990 roku ubezpieczony został przeszerogowany do oddziału (...). Angażem z dnia 26 marca 1990 roku pracodawca powierzył wnioskodawcy z dniem 1 marca 1990 roku obowiązki montera konstrukcji żelbetowych.

(dowód: umowa o pracę z dnia 1 października 1979 roku, k. 19, karta obiegowa zmiany, k. 19, angaż z dnia 20 listopada 1982 roku, k. 20, angaż z dnia 1 sierpnia 1983 roku, angaż z dnia 23 stycznia 1986 roku, k. 20v, angaże: z dnia 1 kwietnia 1986 roku, z dnia 1 sierpnia 1986 roku, z dnia 1 sierpnia 1987 roku, z dnia 21 października 1987 roku, k. 24v, angaże: z dnia 1 stycznia 1988 roku, z dnia 22 października 1988 roku, k. 24, angaż z dnia 26 czerwca 1989 roku, k. 24, angaże: z dnia 1 sierpnia 1989 roku, z dnia 2 lutego 1990 roku, z dnia 26 marca 1990 roku, k. 25 akt emerytalnych)

W okresie zatrudnienia w B. – (...) Kombinacie (...) w B. od dnia 18 listopada 1980 roku do dnia 26 listopada 1981 roku ubezpieczony pracował na budowie eksportowej w Libii. Ponadto w okresie od dnia 18 września 1989 roku do dnia 17 grudnia 1989 roku wnioskodawca pracował na budowie eksportowej w NRD. W ww. okresach ubezpieczony zajmował stanowisko montera konstrukcji stalowych.

(dowód: umowa o pracę z dnia 17 listopada 1980 roku, k. 15-16v, pismo procesowe z dnia 26 listopada 1981 roku, k. 17, pismo dotyczące rozwiązania umowy o pracę na budowie eksportowej, k. 18 akt emerytalnych, umowa o pracę z dnia 12 września 1989 roku, k. 21, karta obiegowa zmiany, k. 23 akt emerytalnych)

Z dniem 8 czerwca 1990 roku stosunek pracy wnioskodawcy z Przedsiębiorstwem (...) w B. został rozwiązany na mocy porozumienia zakładów pracy.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 7 czerwca 1990 roku, k. 4 akt o kapitał początkowy)

Przedsiębiorstwo (...) w B. zajmowało się wytwarzaniem elementów konstrukcyjnych metalowych oraz montażem tych konstrukcji przy budowie głównego budynku Elektrowni (...) i hal wykorzystywanych na zaplecze dla Kopalni (...) w B..

Przez cały okres zatrudnienia, z wyłączeniem wykonywania pracy na budowach eksportowych, wnioskodawca pracował w brygadzie, w skład której wchodził monterzy i spawacze. Brygada ta zajmowała się budową konstrukcji pod ławę generatora turbiny, który wytwarza prąd. Wykonywane konstrukcje były słupami żelbetonowymi o wysokości do 13 metrów i wadze około 40 ton. Wnioskodawca montował konstrukcje stalowe i żelbetowe na wysokości.

Ubezpieczony naciągał konstrukcje, kładł żelazne podpory i belki, łączył konstrukcje śrubami, układał elementy stropu na wysokości. Pracował na rusztowaniach (...), wiszących i rurowych. Świadczenie pracy rozpoczął od wysokości 3 metrów, ponieważ na słupy były zakładane klamry i odciągi, które stabilizowały pion. Pracownicy wykonujący swe obowiązki na poziomie O spawali konstrukcje, a monterzy na wysokości pionowali je stalowymi odciągami. W otworach słupów żelbetonowych były montowane konstrukcje stalowe. Odwołujący montował na wysokości 10 metrów dźwigary stalowe, belki, a następnie konstrukcję metalową. Montował także na wysokości 6 – 12 metrów stropy stalowe, na których wykonywane były ciągi dla pieszych i trasy kablowe.

Prace te należały do stałych obowiązków wnioskodawcy, wykonywał je przez 8 godzin dziennie. Wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy na cały etat. W całym okresie zatrudnienia wnioskodawca pracował tylko i wyłącznie jako monter konstrukcji stalowych na wysokości .

Prac montażowych na poziomie „0” wnioskodawca nie wykonywał. E. M. posiadał uprawniające do pracy na wysokości badania lekarskie.

(dowód: zeznania wnioskodawcy, nagranie od minuty 2:23 do minuty 16:23 w związku z nagraniem od minuty 35:56 do minuty 37:15, zeznania świadka J. K., nagranie od minuty 18:14 do minuty 28:32, zeznania świadka L. L., nagranie od minuty 28:32 do minuty 35:56, protokół z rozprawy z dnia 3 marca 2017 roku, k. 26 – 27v akt sprawy)

Pracodawca nie wystawił wnioskodawcy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

(okoliczność niesporna)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat, złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżety państwa.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnośnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w okresach od dnia 1 października 1979 roku do dnia 17 listopada 1980 roku, od dnia 27 listopada 1981 roku do dnia 17 września 1989 roku oraz od dnia 18 grudnia 1989 roku do dnia 8 czerwca 1990 roku był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach emerytalnych i osobowych. Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w tych okresach tj. czy była to praca wykonywana w

szczególnych warunkach, czy też nie. Stało się tak dlatego, że wnioskodawca nie dysponował świadectwem pracy w szczególnych warunkach a w angażach dotyczących tych okresów stanowisko pracy wnioskodawcy zostało określone monter konstrukcji stalowych lub monter konstrukcji żelbetowych.

Wobec powyższego na wnioskodawcy, zgodnie z treścią art. 6 k.c, spoczywał ciężar wykazania pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca sprostą temu obowiązkowi. Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe w postaci przesłuchania wnioskodawcy oraz zeznań świadków: J. K. i L. L., którzy razem z wnioskodawcą pracowali w Przedsiębiorstwie (...) w B. wykazało, że w całym okresie zatrudnienia, z wyłączeniem pracy na budowach eksportowych, wnioskodawca miał taki sam zakres obowiązków i wykonywał taką samą pracę, polegającą na montażu konstrukcji stalowych i żelbetowych na wysokości, mimo że w jego angażach stanowisko pracy zostało nazwane jako monter konstrukcji stalowych lub monter konstrukcji żelbetonowych, bez określenia, że była to praca na wysokości. Świadcowie potwierdzili, że wnioskodawca cały czas w spornych okresach pracował przy montażu konstrukcji na wysokości. Wnioskodawca wykonywał ww. prace w pełnym wymiarze czasu pracy, będąc zatrudnionym na cały etat. Zważywszy, że świadkowie pracowali razem z wnioskodawcą w spornych okresach, należy uznać że dysponują oni bezpośrednią, szczegółową, a co za tym idzie wiarygodną wiedzą co do zakresu obowiązków wnioskodawcy oraz warunków w jakich jego praca była świadczona.

Podkreślenia wymaga fakt, iż o szczególnych warunkach pracy nie decyduje nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj pracy rzeczywiście wykonywanej przez pracownika. A ten, jak wynika z zeznań świadków, w przypadku wnioskodawcy, był niezmienny w całym okresie zatrudnienia i polegał na montażu konstrukcji stalowych i żelbetowych na wysokości. Cały czas do podstawowych obowiązków wnioskodawcy – jak wynika z zeznań świadków - należało montowanie konstrukcji metalowych na wysokości przy użyciu rusztowań (...), wiszących i rurowych.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz w oparciu o zgromadzone dokumenty pracownicze nie ulega wątpliwości, że praca wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w B. przy montażu konstrukcji na wysokości była pracą o znacznej szkodliwości dla jego zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości. Świadczy o tym zarówno zakres jego obowiązków, charakter pracy, jak i warunki w jakich praca była świadczona.

Zatrudnienie przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości zostało wymienione wykazie A, Dziale V, poz. 5, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku i podlega uwzględnieniu jako praca w warunkach szczególnych na cele emerytalno – rentowe.

Oceny tej nie zmienia okoliczność niewystawienia wnioskodawcy przez Przedsiębiorstwo (...) w B. świadectwa pracy w szczególnych warunkach za sporne okresy zatrudnienia. Skoro przeprowadzone w sprawie dowody wykazały, że wnioskodawca taką pracę rzeczywiście świadczył, brak świadectwa pracy w szczególnych warunkach, nie może go pozbawiać prawa do emerytury, jak chce organ rentowy. Świadectwo pracy w szczególnych warunkach – jak już wyżej podnoszono- nie jest bowiem wyłącznym dowodem służącym do wykazania charakteru świadczonej pracy.

Podkreślenia wymaga, iż o zakwalifikowaniu pracy jako praca w warunkach szczególnych nie decyduje nazewnictwo stanowiska pracy, ale przede wszystkim jej charakter. Jak zostało to powyżej wykazane wnioskodawca bez wątplenia wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Bez znaczenia w tym zakresie pozostaje fakt, iż w świadectwie pracy wnioskodawcy wskazane przez niego stanowisko zostało nazwane niezgodnie z nazewnictwem wymienionym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W tym zakresie ocenie Sądu pozostawały czynności wykonywane przez wnioskodawcę w ramach umowy o pracę (por. wyrok SA we Wrocławiu z dnia 5 lipca 2012 roku, sygn. akt III AUa 591/12).

Na takie ustalenia nie ma wpływu również okoliczność, że wnioskodawca w okresie zatrudnienia wykonywał prace przy montowaniu konstrukcji żelbetowych. Wskazać bowiem należy, iż żelbetowe elementy konstrukcji zawierają stalowe zbrojenie, więc łączą w sobie cechy konstrukcji metalowej i betonowej (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 września 2012r. w sprawie III AUa 380/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 18 września 2015 roku, w sprawie III AUa 605/15). Prace montera konstrukcji żelbetowych także więc mieszczą się w zakresie pojęcia

montażu konstrukcji metalowych na wysokości , o jakiej mowa w wykazie A, dział V, poz. 5 załącznika do cytowanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r.

Konkludując, zasadne jest przyjęcie, że wnioskodawca jako pracownik zatrudniony przy montażu konstrukcji stalowych i żelbetowych na wysokości wykonywał w spornych okresach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracę w szczególnych warunkach. Po zaliczeniu spornych okresów pracy (z wyłączeniem okresów przebywania na urlopie bezpłatnym) do okresów uznanych przez ZUS w wymiarze 7 lat, 5 miesięcy i 1 dnia, wnioskodawca wykazał, że w szczególnych warunkach pracował przez okres przekraczający 15 lat.

Biorąc pod uwagę, iż ubezpieczony w dacie złożenia wniosku spełniał jednocześnie pozostałe wymagane przepisami rozporządzenia warunki, to jest ukończył 60 lat, a jego łączny okres zatrudnienia składkowy i nieskładkowy wyniósł 25 lat, a w toku postępowania ustalono, że przez co najmniej 15-letni okres wykonywał pracę w warunkach szczególnych, jego odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

W konsekwencji Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał E. M. prawo do emerytury, poczynając od dnia 16 lutego 2016 roku, to jest od dnia złożenia wniosku emeryturę.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za jego wynik tj. art. 98 k.p.c. zasądzając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz wnioskodawcy kwotę 180 złotych, na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 roku (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.)